

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obiliteva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 2 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

Uj választásokat követelnek a magyar parlamentben.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, okt. 23.

A nemzetgyűlésen Hegyemegi Kiss Pál tizenhat képviselőtársa nevében bejelentette az Országos Demokrata Szövetség megalakulását és felolvasta a programját. Az új párt

általános titkos szavazással új választásokat követel az egész ország területén.

Követelik, hogy az államforma kérdését népszavazás döntse el.

Az államfő hatalma és jogköre törvényhozásilag rendeztesék. Ezután követelik a szabadságjogok visszaállítását.

az esküdtsek visszaállítását, az internálás és rendőri jelentkezés megszüntetését. Az emigráció likvidálását. A földreform gyors végrehajtását. Törvényes intézkedést a munkanélküliség és drágaság ellen. Az elboacsajtott tisztviselők revízióját. Demokratikus külpolitikát és a békeszerződés igazságtalanságainak békés uton való rendezését.

Amikor Hegyemegi befejezte a beszédét, a jobboldalról tömeges megjegyzések hangzottak el és izgalmas öszeszólalkozás támadt a jobb- és a baloldal között.

Ezután a fővárosi törvényjavaslat vitáját folytatták, amelyhez Vázsonyi szólalt föl elsőnek. A javaslatnak az a szelleme — mondotta — hogy megoldotta hogyan lehet a kisebbségből többséget csinálni.

Merényletekre készülnek a román fascisták.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Bukarest, okt. 23.

Az Adeverul című lap ma délután megjelent kiadásában felette szenzációs leleplezést közöl. A lap értesülése szerint a belügyminisztériumhoz ma az egyik vidéki nagy város rendőrprefektusa — a város nevét nem közli a lap — jelentést küldött, amelyben közli, hogy sikerült egy sifrizott táviratot lefoglalnia. A távirat megfejtése után kiderült, hogy az egyik vidéki fascista terrrorszervezetnek szól s két-ségtelenül megállapítható abból, hogy romániai fascista szervezetek a közeljövőben sorozatos merényletekre készültek.

Részleteket a lap sem közöl, mindazonáltal az ügyet súlyos jelentőségűnek tartja. A vizsgálatot megindították.

A horvát paraszt-párt választási kormányt követel Davidovityval az élén.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 23.

A politikai helyzet ma sem változott. A bizonytalanság, amely napok óta uralkodik, ma is tart még, mindamellett van remény, hogy a kibontakozás ügye a befejezéshez közeledik.

Ma is csak izolált konferenciák voltak az egyes politikai pártok és a kormány tagjai között. Az udvarban is voltak kihallgatások, amely alkalommal a király tovább tanulmányozta a helyzetet.

Ma délelőtt Davidovity Ljuba, Petrovity Nasztasz volt belügyminiszterrel konferált egy óra hosszat. A konferencián jelen voltak még Spaho Mehmed, Korosec Antun, dr. Marinkovity, Csemovity belügyi államtitkár és dr. Kumanudi.

A konferencia után Davidovity az udvarba ment, míg a többi politikusok a miniszterelnökségen vártak rá.

A délután folyamán újból konferencia volt a miniszterelnökségen, amely után öt óraker Csemovity, félhatkor Petrovity Nasztasz, majd hat óraker Davidovity ment a királyhoz kihallgatásra.

Mig Beogradban a politikai helyzet még mindig változatlan, addig a horvát képviselők Zágrebben nagyobb aktivitást fejtettek ki.

A horvát paraszt-párt elnöksége és az öszes képviselők ma délelőtt Zágrebben rendkívüli ülést tartottak, amelyről a következő kommuniké adták ki:

„A horvát népképviselőt folyó hó 23-iki rendkívüli ülésén a mostani beogradi kormány- és parlamenti válságból kifolyólag a következő egyhangu határozatot hozta:

1. A legerélyesebben elítél minden kísérletet, hogy a második alkotmányos tényező közvetve vagy közvetlenül befolyást gyakoroljon általában a parlament ténykedésére, különösen a házelnök választására és hogy bármily módon odahasson, hogy a közélet súlypontját a parlamenten kívüli helyre vigye át. Különösen pedig a parlamenti többségen kívülre, mert ezzel megbontják az alkotmányosságot és

személyes és abszolutisztikus rezsimet vezetnek be.

2. A második alkotmányos tényezőnek a kormány és a parlamenti válság intézésében való aktív részvételét megérti ezen népképviselőt annyiban, amennyiben ezen alkotmányos tényező úgy gondolja, hogy ezen közéleti ügyekbe való beavatkozásával a népről egy nagy veszélyt hárit el. Azonban sehogysém érti meg, hogy ez a beavatkozás akkor történik meg, amikor három, a parlamentáris kormány és többség részéről megvádozt minisztert át kellett volna a bíróságnak korrupt ténykedésük miatt. Ebből az egész nép könnyen azt a hitet szerezhetné, hogy a korrupeió legmagasabb védelem alatt áll.

3. Egy az öszes parlamenti pártokból megalakult koncentrációs kormány — amelyből ki volnának zárva a megvádozt radikális miniszterek és azok, akik a vádiratban említettekkel szemellátható öszszeköttetésben állanak, nemkülönbén a független demokraták, akik a véres erőszakot találják legalkalmasabb, legeredményesebb eszköznek, módszernek a horvát kérdés elintézésére — az egyetlen parlamentáris kiutnak csak azt találja, hogy a jelenlegi parlamentáris kormányt azonnal bízzák meg a szabad választások keresztülvitelével. Ezzel ugy az ország népe, mint a világ előtt a gyakorlatban is elismerik a nép szuverenitásának elvét, mert kizárólag csak ezen alapulhat a mi egész állami berendezkedésünk.”

A horvát parasztpárt ezen kommunikéje élénk és nagy feltűnést keltett mindenfelé. Az ellenzéki pártok elítélően beszélnek a kommuniké éles hangjáról és kijelentik, hogy ezzel a blokk helyzete még rosszabb lett és ez által el van döntve az a kérdés is, hogy milyen irányban alakul ki a további politikai helyzet. Az ellenzékben ma még inkább az a vélemény alakult ki, hogy a választás kiírása küszöbön van és hogy a választások kiírására szóló mandátumot a Pasity-Pribisevity koalíció kapja meg.

Bethlen megmarad a kormány élén.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, okt. 23.

Bethlen s Nagyatádi között ma indultak meg a tárgyalások. Az Uj Nemzedék szerint Nagyatádi reményli, hogy sikerül a miniszterelnök és a kisczardák között a meg egyezést létrehozni.

A kormány rekonstrukciója már csak napok kérdése. A kormány élén Bethlen István marad, mert a kisczardák is szükségesnek tartják, hogy Bethlen a helyén maradjon.

A nagy tengeritermés lefoglalta az SHS állam valamennyi uszályát.

A Dunagőzhajózást vállalatot kérnek hajóparkot.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Bečkerek, okt. 24.

A várakozáson felüli bő tengeritermés, amelyből nagy mennyiséggel gravitálnak külföld felé, csaknem teljesen lekötötte a legolcsóbb szállítási eszközt, a hajót. Az SHS államnak ugyszólván az egész hajóparkja szállítmányozásra van lefoglalva és üres uszályokkal ilyenformán távolról sem rendelkezik. A szállítási eszközök túlterheltsége folytán az a veszély fenyegeti a kereskedelmet, hogy az ekörül támadt nehézségek bénítólag fognak hatni az áruforgalom lebonyolítására. Hogy ezt a komoly veszedelmet elkerülje

a bányási kereskedelmi- és iparkamara lépéseket tett a Dunagőzhajózási társaság uszályainak az SHS államba való beengedése érdekében.

A bányási kereskedelmi- és iparkamara az ügy sürgősségére való tekintettel sürgönyileg tett előterjesztést a kereskedelemügyi minisztériumnak és a hajózási szindikátusnak, amelyben kérte, hogy a D. D. S. G. hajózási vállalat uszályait engedjék be a Bégába, hogy a raktárakban felhalmozott tengeri készletet a kereskedők és exportörök idejében leszállíthassák.

Letartóztatott német exképviselők. Berlinből jelentik, hogy Stuttgartban Maslowski és Brémában Eppstein ex-kommunista képviselőket letartóztatták.

Halálos sebesüléssel végződött dohánytolvajlás.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 24.

Vakmerő betöréses lopás történt az új folyamán a szomszédos Muzslja községben, amelynek a tragikus véletlen folytán egy súlyos sebesültje is van.

Tegnap délelőtt Szakuláról kocsin jöttek Muzsljára Ljubanov Milivoj, Jovanov Dusan, Jovanov Milan és Lapadat Nikola földművesek, akiket a muzsljai dohány híre esalt el a kis községre. Délelőtt az egyik korezmában időgáltak és terepszemlélt tartottak. Este nyolc és kilenc óra között azután „munkába” álltak. Behatoltak hárman Soborai István kertjébe, ahol a dohányzsinórok fel voltak aggatva és vigan kezdték zsákba tömni a leletüket.

A házőrző kutya azonban pokoli lármát csapott, úgy hogy a gazda figyelmes lett és kiment körülnézni. Minthogy sejtette, hogy talán a dohányát akarják megdézsmálni, fegyverül egy esáklját vitt ki magával. Amint a kertajtóhoz ért, a sötétből kibukkant eléje egy dohánnyal megrakodott alak, aki egérszerűt akart nyerni. Soborai találmára rásújtott a menekülőre, aki szó nélkül összeesett. A másik három ezalatt a kert végében álló kocsira kapott és elmenekült.

A betörésnek a színhelyen maradt tettesét: Ljubanov Milivojt a fején találta az ütés oly súlyosan, hogy mintegy tizenkét centiméternyi nyílt sebe van. Még az új folyamán beszállították súlyos fejsebével a kórházba, ahol a halállal vívódik.

Új utcát nyitnak Beeskereken.

A Karagyorgyev-teret összekötik a Szarajevszka-utcával.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 24.

Beeskerek város legközelebbi új utcával gazdagodik, a Karagyorgyev (Vásár) teret összekötik a Szarajevszka (Csáki) utcával. Az erdő körüli utcákban lakó földművesek eddig csak nagy kerülővel tudták megközelíteni a Vásár-teret, ami az utca megnyitásával megszűnik, mert a vidékiek és a volt kincstári erdő környékén lakók ezt a közvetlen utat használhatják.

Az utca helyén a régi, Demkó-féle tizenegy holdas szőlő fekszik, a vásár-téri bejárójánál pedig egy alacsony lakóház áll. A tulajdonosok a terv megvalósítása érdekében beadványt intéztek a városi tanáshoz, amelyben a szőlő parcellázására kértek engedélyt. Benyújtott tervrajzuk szerint tizenkét méter széles utcát nyitnak, a jobb- és baloldalt elterülő területet pedig házhelyeknek adják el.

A városi tanács legutóbbi ülésén foglalkozott az érdekes beadvány-

Az angol konzervatívek új Ruhr-megszállást terveznek.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

London, okt. 23.

A konzervatívek lapjai, a Times és a Daily Telegraph állandóan támadják a genfi megegyezést, mert Angliára veszedelmesnek tartják.

A konzervatíveknek kormányra jutásuk esetén az a tervük, hogy katonai egyezményt kössenek Franciaországgal és Belgiummal és a biztonság garantálására bizonyos német területeket tartósan megszállanak.

Mac Donald Bristolban tartott programbeszédében rámutatott a munkáskormány vívmányaira. A munkáskormány vitte keresztül,

hogy beszüntették az olcsó szénészállításokat Franciaországnak. Arra törekedtek, hogy a gazdasági revans eszméjét meggátolják.

A Plimonthban tartott választógyűlésen Lady Astort megakadályozták beszédében, sőt automobilját kifosztották és elrongálták.

A munkáspárt azon van, hogy a liberálisok üléseit megzavarja. Mac Donald kijelentette, hogy a munkáspárt a liberálisok megsemmisítésére törekszik. Örülnének ha a parlamentben csak két párt lenne és a konzervatívek teljesen eltűnének.

nyúl és úgy határozott, hogy a közlekedés szempontjából oly nagyfontosságú utca megnyitására és a szőlő parcellázására megadja az engedélyt. A kedvező elintézés alapján rövidesen hozzálátanak a tulajdonosok a földterület felméréséhez.

Fogják a jóvátételi nyulakat.

Budapest, okt. 23.

Ismeretes, hogy amikor az általános ellenőrzésre kiküldött reparációs bizottság két esztendő előtt Magyarországon végzett munkálatait, a francia kormány hivatalos felterjesztéssel azt kérte, hogy lépjen érintkezésbe a magyar kormánnyal egy nagyobb kvantum élő nyulnak és fácánnak átengedése ügyében a jóvátételek számlájára. A kérelmet azzal okolták meg, hogy a háboruban elpusztult észak- és keletfranciaországi területeket nyulakkal és fácánokkal akarják benépesíteni, amely célra legalkalmasabbak a magyar vadak könnyű telepítésük és híres faji minőségük miatt.

A jóvátételi bizottság helyt adott a kérelemnek, közölte a francia felterjesztést a Bethlen-kormánnyal, amely elfogadta az ajánlatot és megállapította szakértőkkel a kérdéses vadállomány feleslegét. Eszerint Magyarország tízezer nyulat és ötezer fácánt exportálhatott a jóvátételi számlára.

A megegyezés hamarosan létrejött. A franciák nyulért 18 svájci frankot, fácánért pedig 120 ezer magyar koronát ajánlottak fel, azonkívül, hogy a vadászati költségeit is vállalták. Így mult év őszén megkezdődött az első hajítás két nagy dunántúli hitbizomány területén egy háromkilométeres területre, kifeszített háló felé. A zsákmány azonban mindössze 3000 nyulat és 2000 fácánt tett ki, aminek oka az volt, hogy elmulasztották a kedvező időt a vadászatra, bár csaknem ötszáz hajtóval dolgoztak a franciák.

Az ez évi hajítás most kezdődött ugyanazon a hitbizományi birtokkomplexumon a Bakony- és Vértes-hegységek tövében inkább ünnepélyes mint üzleti keretek között. Kivonult oda a budapesti francia követség és résztvettek a környéki földesurak is. A hálókifeszítés után a terület nyugati oldaláról maga az uritársaság indult el lóháton, kutyafalkával, míg délről és keletről

ismét vagy ötszáz hajtó kerített. A hálóba már az első napon rengeteg tapsifüles került, sőt igen sok őz, szarvas, róka, meg néhány vadászó is, úgy hogy az elkülönítés sok bajt okozott és nagy munkát adott a vadászoknak, akik a nyulakon és fácánokon kívül természetesen szabadon engedték a többi vadat.

Szakértők véleménye szerint akkora az ezidei vadzaporulat Magyarországon, hogy 8–10 napon belül bizonyosan sikerül a francia társaságnak a megvásárolt 7000 jóvátételi nyulat és 3000 fácánt összefogdosni.

Kikövezik a Takovszka-utcát.

Ingyenes kőszállításra vállalkoztak a beeskereki szállítók.

Beeskerek, okt. 24.

A Pariszka (Megyeház) és Car Dusanova (Váraljai) utcában az utjavításokat a napokban megkezdették. A Pariszka utcában, mint már megírtuk, két oldalt aszfalt burkolatot terveznek és csak az uttest közepén hagyják meg a kövezetet. A terv most konkrét formát öltött s már csak napok kérdése a megvalósulása. A járda szélességében készülő aszfalt lefektetésének költségét azon tulajdonosok fizetik, akiknek háza a Pariszka utcában van, míg a hátramaradó négy és fél méteres sáv költségei a várost fogják terhelni. Az aszfaltozás folytán kikerülő kövezetet a Takovszka (Garai) utca kövezésére fogják felhasználni.

A Kralja Petra (Fő) tér delta formájú részének felszedése a napokban szintén megkezdődik, hogy még a zord idő bekövetkezése előtt feláshassák és parkirozásra előkészíthessék területét. Az ilyenformán felszabaduló kövezetet részint a Takovszka, részint pedig a Pasityeva (Tomasováci) utcában utépítésre, illetve javításra használják fel.

Érdekes, hogy a beeskereki szállítók, akiket Berberszki Gyurica polgármester ajánlattételre szólított fel a kő elszállítására, kijelentették, hogy szívesen vállalják díjmentesen az expedíciót, csak hogy végre rendes kövezethez juthasson a város. A szállítók egyuttal egyenként bejelentették, vállalatuk nagyságához képest, hogy mennyi kőszállításra vállalkoznak.

HIREK

— október 24.

Eljegyzés. Guttman Vilmos nevelt leányát, Kornélkát, eljegyezte Spitzer Oszkár Debeljácsa. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Bezártak egy német elemi iskolát. A közoktatásügyi minisztérium legújabbán kelt rendeletével megszüntette a Maliszvetinikola községben lévő elemi iskolát, tanítóját pedig, aki egyuttal a román, kath. templomkántora is volt, Fekettityre helyezte át. Az iskola bezárása azért történt, mert a tanulók száma nem érte el az előírt létszámot.

Befűtöttünk...

Egyre több kis kacskaringós füstoszlop száll föl Beeskerek kéményeiből. Megkezdődött a fűtés, amit Murgur bohémjei úgy neveznek, hogy „hurecolkodás a kéményen keresztül”, ami széklákkal kezdődik és régi bútorok felaprításával végződik, amíg csakugyan minden elégethető berendezés bevonul a kályhába, hogy a kéményen füstszalagok alakjában kivonuljon. De kevésbé bohém felfogás szerint is a fűtés a pénz tekintélyes summájának a kéményen való kihurecolkodását jelenti, ezért nem közömbös, hogy mikor kezdődik és mikor végződik a fűtés drága luxusa. Az idén elég korán kell megejteni a kemencék, kályhák, kandallók telhetetlen gyomrát. Október vége felé vagyunk és máris fűteni kell. És hol van még a tél, a dermesztő hideg nagy adója, amit pontosan kell beszolgáltatni a kályhába hónapokig, mert a hideg nem ad hasznát és a kezek, lábak, fülek, orrok és egyéb emberi ingóságok lefoglalásával és megfagyasztásával hajtja be a maga követelését. Az a kis enyhe meleg, amelyet az első fűtés fureca illatával együtt a kályha ajándékoz, nem simítja el a gondok ráncait, hogy ime már fűteni kell és elszáll a remény, hogy egy szép hosszú ős fogja távol tartani tőlünk a fűtés drága luxusát.

Új szemétygyűjtőket állítanak fel. A városi tanács elhatározta, hogy a szemét összegyűjtésére új vasgyűjtőket állít fel. A vasgyűjtőket, amelyek a Fő-utca elején álló mintájára készülnek, a Zsitni (Gabona) téren, a Karagyorgyev (Vásár) téren, a Car Dusanova (Váraljai) és a Brigadirá Risztitya (Aradáci) utcában helyezik el.

Új községi vezetőséget kapott Mihajlovó. A Beeskerekkel szomszédos Mihajlovó (Magyarszentmihály) község elöljáróságát és képviselőtestületét felmentették és helyébe újat nevezett ki a belügyminisztérium. A község új bíróját Drahos Pál, albiróját pedig Tápai István lett.

Szurkálás a Koronában című hírlinkre vonatkozólag a kávéház tulajdonosa annak közlését kéri, hogy a surkálás nem a Koronában, hanem a Korona előtti téren folyt le.

Bétillott katonatiszti gyűlés. Párisból jelentik, hogy a párisi helyőrség tisztjei gyűlést akartak tartani fizetésemelésük megbeszélésére. Gourand tábornok katonai kormányzó azonban a gyűlést betiltotta.

Halál
tel érte
galmaz
hosszas
két év
halt
mint
lője.
dorával
tatlan
kiváló
sét vív
rek vá
kultura
részét.
pen ő
várme
letnek
volt.

A L
gyönyör
közkiar
órákor
Mangol
hatók
és délt
pénztár
Alap
ellen. N
Itebej
rosszka
eredő
súlyos
beji po
utólag
a vad
igenis
működ
konkrét
vánult.
ennek a

Még
lonr. Pár
cia korm
a néme
gömb le
met terü
ben arra
mány, h
átrepül

* Lik
festékek
Otto vez
beeskerek

Az A
legmod
lusztrál
emell
egész v
riség n
ujság.
Az asz
magána
gyermek
deklód
négyven
nál több
szép sz
talma m
dekes el
cikket
trált am
nyujt. M
lemre m
lap ez, a
és nagy
legoles
mindössz
jelent m
érdekl
az Orient
megszere
számai,
melyik sz
bármiko
ten ajánl
gyelmébe

Halálozás. Mint őszinte részvételt értesülünk, Grézlo János nyugalmazott tanfelügyelő Szegeden, hosszas betegeskedés után hatvan-két éves korában elhunyt. Az elhalt évtizedekig élt Beeskereken, mint Torontálvármegye tanfelügyelője. Vig kedélyével, kedves modorával a város lakosságának osztatlan szeretetét nyerte meg. Mint kiváló tanférfi kartársai elismerését vivta ki. Grézlo János Beeskerek város és Torontálmegye minden kulturális mozgalmából kivette a részét, egyik-másik akciót meg éppen ő kezdeményezett. A torontálvármegyei közművelődési egyesületnek éveken át az aligazgatója is volt.

A Lili bárónő Martos—Huszka gyönyörű zenéjü nagy operetteje közkívánatra vasárnap délután 5 órakor is színpad körüli. Jegyek Mangold könyvkereskedésében kaphatók és vasárnap délelőtt 10—12-ig és délután 3—5-ig a színházi jegypénztárnál.

Alapítványok egy postakezelő ellen. Négy napig megy sürgöny Ittebejre címen tegnapi hírünkben rosszakaratu, egyoldalú forrásból eredő levelet közöltünk, amelyben súlyos vádak emelnek a novitábeji posta kezelője ellen. Mivel utólag meggyőződünk róla, hogy a vádak alapítványok és a posta igenis közmegelégedésre folytatja működését és soha ellene panasz konkrét formában meg nem nyilvánult, készséggel adunk helyet ennek a helyreigazításnak.

Még nem rendezett a légi forgalom. Párisból jelentik, hogy a francia kormány jegyzékben tiltakozott a németeknél a Nyu francia léggömb lefoglalása miatt, amely német területre szállott le. A jegyzékben arra hivatkozik a francia kormány, hogy legutóbb a Zeppelin is átrepülhetett Franciaországon.

Likőr-, rum-, pálinkaeszenziák festékek csak nagyban dr. Fodor Ottó vegyészeti gyárában Veliki-beeskerek.

Az Aller képes családi lapja a legmodernebb és legérdekesebb illusztrált lap. Igazi családi lap, emellett azonban friss ötletű, az egész világ érdekességeit, az emberiség minden problémáit felölelő ujság. A komoly gondolkodó férfi, az asszony egyaránt talál benne magának való témát, emellett a gyermekvilág tudásszomját és érdeklődését is szolgálja. Nagy, négyven oldal terjedelmű lap, száznál több illusztrációval, köztük sok szép színes érdekes képpel. Tartalma mindent felölel. Számos érdekes elbeszélést, sok tudományos cikket s emellett kacagató illusztrált amerikai stílusú humort is nyújt. Mindezen tekintetben figyelemre méltó páratlan illusztrált lap ez, amely gazdag tartalmához és nagy terjedelméhez képest a legolcsóbb képes ujság. Az ára mindössze 10 dinár. Eddig 19 száma jelent meg a lapnak egyre fokozódó érdeklődés mellett. A lap kapható az Orientnél s ugyanitt raktáron megszerezhetők a lap összes régebbi számai, úgy hogy akinek valamelyik szám hiányzik, az Orientnél bármikor megkaphatja. Ismételtten ajánlunk a lapot mindenki figyelmébe.

Személyenkint husz dollár és utiköltség.

Hogy ért véget egy modern forradalom.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Sanghai, okt. 23.

A kínai forradalom véget ért, a kormányesapatoknak sikerült Csang Kiang csapatait leverni. A vereség maga csak annyiban volt döntő jelentőségű, hogy a lázadókat teljesen elbátortalanította s azt a teljesen szokatlan ajánlatot tették a kormánynak, hogy hajlandók a fegyvert letenni személyenként husz dol-

lárért és ingyenes bazaszállításért.

A kormány nem sokat gondolkodott, hanem teljesítette a felkelők kívánásait, minek következtében a lázadás veszélye Kinában teljesen elmult. A lázadók letették a fegyvert s a Kinában tartózkodó diplomaták véleménye szerint forradalmi mozgalom egyáltalán nem fenyegeti az országot.

• **Speciál írógépjavitó műhely:** Hirsch Aladár — vigyázat! — a Dungszerki-sörgyár főbejáratával szemben. Írógépek jókarban tartását elvállalja. Telefon 86.

• **Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek.** — Telefonszám 329.

Torontál-Temesmegye közgyűlése.

Háromszáznál több pont szerepel a tárgysorozaton.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 24.

Torontál-Temesmegye törvényhatósági bizottsága október hó 25-én, szombaton délelőtt rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlést délelőtt kilenc órakor nyitják meg a megyeháza nagytermében. Tárgysorozatát, amelyen több mint háromszáz pont szerepel, most állították össze.

A napirendre került ügyeket hat referens dolgozta fel és referálja el a közgyűlésen. Az első pont a belügyminisztérium legutóbbi rendeletének ismertetése lesz, amely a törvényhatósági bizottságnak negyven új taggal való kiegészítéséről szól. Ezzel egyidejűleg egyuttal választás folytán kiegészítik az egyes bizottságokat. A tárgysorozaton szerepel még a kikindai tüdőbeteg dispensair és tüdővész elleni liga segélyezési ügye, a kikindai városi szabályrendelet módosításának jóváhagyása, a kikindai szerb iparos dalárda segélyezése, a kikindai szerb nőegylet támogatásért benyújtott kérvénye, Beeskerek város falragasz szabályrendelete, a beeskereki gimnázium javítása és a beeskereki városi gőz- és kádfürdő építési ügye.

A közgyűlésen még számos segélykérvényt és községi költségvetést tárgyalnak le.

Alig használt 2115

„Meteor” kokszkályha eladó

Hajduk Veljkova (Merczi) utca 2743. szám alatt az udvarban.

Chromotherapia.

Szinsugárzások gyógyító hatása.

Chromotherapiának, vagy még inkább erythrotherapiának nevezzük azt a gyógymodot, mely a kiütéses lázok kezelésénél a vörös fényt veszi igénybe. Ujabbban Finssen nyomán indult meg ez a mozgalom, de mint az ethnográfia és az orvostudományok története bizonyítja, a vörös szín alkalmazása egy ősrégi és világszerte elterjedt gyógyító szokás.

A mai orvostudomány még tartózkodó álláspontot foglal el a chromotherapiával szemben, mert teljes joggal idegenkedik olyan gyógyító módok szentesítésétől, melyeknek tudományos magyarázatát adni egyelőre nem tudja. Ez azonban csak idő kérdése. A fizikai tudományok ma nagyjára a sugárzási tüneményekkel foglalkoznak s az orvostudomány is már komoly vizsgálódásai körébe fogadta a szinsugárzások hatásának kutatását az emberi szervezetre. Sőt, Finssen nyomán, az orvosi gyakorlatban is már erősen terjed a vörös fény alkalmazása, különösen kiütések kezelésénél. Az eddigi tapasztalatok szerint nemcsak a himlőhólyagocskák elgennyedését s a nyomukban maradó himlőhelyeket sikerült így megátolni, hanem kedvezően lehet befolyásolni a lázat is és megrövidíteni a betegség lefolyását. A himlőoltás következményei is enyhébbek a vörös fény hatása alatt. Bécsben megpróbálták az oltások fölé vörös fedőkötést tenni s azt találták, hogy ez az oltás nyomában keletkező pustula-t fájdalomtalaná és kisebb terjedelművé tette. Mások szerint a vörös fény a skarlátinánál is kitűnő eredménnyel alkalmazható. Hatása alatt a kiütések gyorsan halványodnak, a láz is enyhül és hámlásra nem is kerül sor. A vörhenynél állítólag szintén gyógyító hatása van s a komplikációkat enyhíti.

Börgyógyászatban már régebben alkalmazta Unna és Winternitz az ekzéma ellen, mások az impetigo, bőrrák és viszérfelekelyknél stb.

Egy francia orvos a gyógymod multjából közöl érdekes részleteket.

A vörösszín-gyógyítás ősrégi dolog. Propertius egy versében tesz említést róla. Kinában és Japánban már történelem előtti idők óta alkalmazták. A régi kínai orvosok vörös char-taminba mártott tépést tettek a lázas kiütések fölé. Ujabbban a fuchsin és a skartátvörös színeket használják Ausztráliában a lázas kiütéseket kutyavérrel kenik be. Az antverpeni múzeum egy nagy vörös selyem galért őriz, mellyel régen a torokfájást gyógyították. Hasonló szokás ma is él Franciaországban, a poitoni vidék népénél. A Vendée-ben alig egy pár évtizede tüntek el a vörös beteg-

szobák, melyeknek falai egészben vörösre voltak festve, vagy vörös papírral beragasztva s amelyekbe vörös üvegablaktáblákon engedték be a fényt. Ezekben a szobákban tartották a beteget teljes meggyógyulásáig és meg voltak győződve, hogy a betegre veszedelemmel jár, ha idő előtt elhagyja a vörös szobát.

V. Károlyról van följegyezve, hogy betegségében vörös ruhát, vörös alsóruhát és vörös ágyneműt használt. A tizenötödik századnak egy híres angol tudósa, Gaddesden, az 1429-ben kiadott Rosa Anglica ban jegyzi föl: „Vegy skarlát színű szövetet és burkold be azzal a himlőst. Én ezt a módszert követtem az igen nemes angol király unokájánál, aki e betegségben szenvedett. Vigyáztam rá, hogy az ágy körül is minden vörös legyen s így annyira meggyógyítottam, hogy a himlőnek nyoma sem maradt rajta”.

A renaissance orvosi tekintélyei is állandóan alkalmazzák a vörös szín gyógyító erejét, köztük a sebészek egyik megalapítója, a híres Ambroise Paré. Utoljára Rosen von Rosenstein említi 1778-ban. A tizenkilencedik század orvostudománya azonban hallgat róla egészen 1893-ig, mikor Finssen először lép elő a phototherapia-jával. Azóta, de most már tudományos módszerességgel megint foglalkoznak vele. Elfogadható magyarázatot azonban, hogy miben áll a vörösfény hatása, mind- eddig még nem találtak.

A mindennapi életből tudjuk, hogy a vörös színt izgató színek tartják. A bikaviadaloknál a vörös szín a szélsőségekig elvadija a bikát, de kétségtelenül erősen hat a nézőközönségre is. A francia néphit szerint, melankolikusoknak a vörös szín visszaadja az életkedvüket. Nemrég egy nagy párisi fényképkeleküzem kicserélte a munkatermekben a szükséges színes ablaküvegeket vörösről zöldre, mert tapasztalataik szerint a vörös üvegek larmássá és veszeke-dővé tették a munkásokat.

Mindez azonban nem magyarázza meg, hogy miért nem gennyednek el a himlőhólyagocskák, miért enyhülnek a többi lázas kiütések és miért gyógyulnak állítólag jobban a nyílt fekélyek a vörös fény, mint a teljes napfény hatása alatt.

A röntgen- és rádiumsugárzások alkalmazása ma már megszokott segédeszköz a gyógyítótudomány-nak. Az ultraviolet sugarak felhasználása is mindinkább terjed. A tudományos magyarázata mindezeknek azonban még csak a kezdet kezdetén áll és a racionális gyógyítótudomány e gyógymodokat fenntartás nélkül mindaddig nem is szentesítheti, amíg módszeres kutatásokkal a sugárzásoknak s így a szinsugárzásoknak is az emberi szervezetre gyakorolt hatását egész terjedelmében föl nem ölelik. A fizikai tudományok újabb nagy eredményei a sugárzások terén azonban valószínűvé teszik, hogy e területen föld-erítése orvostudományi szempontból sem keshetik már sokáig.

Hoffmann Józsi

a közkedvelt harmonikaművész és kupléénekes f. hó 18-án, szombaton este a Keller-féle vendéglőben, Beogradszka (Ecskai) u. 3.

2139

hangversenyez.

A hangverseny hálpaprikás, rántottal és osirkepaprikás vacsora keretében lesz megtartva. Izletes ételekről és jó italokról gondoskodik és számos látogatást kér Galanta Károly vendéglős.

Közgazdaság

A cukorgyár közgyűlése. A veliki-beckerek cukorgyár r-t. folyó hó 19-én, vasárnap tartotta új székhelyén, Beográdban 13-ik évi rendes közgyűlést. A közgyűlésen megjelent 22 részvényes, akik együttesen 10699 szavazatot képviseltek. Az igazgatóság beszámolt az üzleti eredményről, mire a közgyűlés a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta. A 6983871 dinár 28 para kimutatott nyereségből a tartalék-alap növelése, az igazgatóság tiszteletdíjai és a részvénytőke után fizetendő 5 százalékos kamat leszámítása után a részvények 13-as számú szelvényeire 25 dinár osztalékot fizet a vállalat. — A szelvények hétfőtől kezdve beválthatók a gyári pénztárnál Beeskereken, vagy a Prágai Hitelbank beográdi fiókjánál.

Ecetsavat továbbra is el szabad adni. Ugy értesülünk, hogy a rendeletet, hogy ecetsavat nem szabad eladni, megváltoztatják, de addig, amíg az új rendelet meg fog jenni, az ecetsav eladása teljesen szabad, úgy mint eddig is szabad volt.

A cukor drágább lett. Ugy értesülünk, hogy az összes belföldi cukorgyárak a cukor árát valamivel fel emelték, de még mostan is külföldi paritáson alul állanak, úgy hogy esetleg még egy kis emelkedés várható. A mai árak: kristály 13-50, finomított kristály 13-75, süveg 14-75—15, kocka és liszt 15-50, de ezek vagonárak, félvagon 25 dinár-

ral, negyedvagon 50 dinárral magasabb, azonnali előzetes fizetés mellett. Külföldről az idén cukor hozánk nem fog bejönni, mivel gyárainkban elegendőt termelnek, sőt ennek egy részét a gyáraknak is külföldre kell vinni; a belföldi fogyasztás kisebb mint amennyit az idén a gyárak termelni fognak.

SPORT

A Kadima birkózóversenye nem november másodikán, hanem elsőjén lesz. A versenyen résztvehetnek az összes beckerek egyletek birkózói. Nevezni lehet Révész óránál (Fő-utca). Nevezési határidő október 28. Nevezési díj nincsen.

Vívóterem megnyitás. A dr. Kleitszsanatórium udvarán épült vívóterem a hét folyamán elkészült s a fürdővel ellátott, teljesen berendezett teremben a vivó és a svéd-torna kurzus hétfőn veszi kezdetét. Beiratkozás gyermekek és felnőttek részére vasárnap délelőtt 9—11 óráig Christian tanárnál a vívóteremben.

TÖZSDE

Október 23.

Beograd. (Zárlat.) London 316-50, Páris 367—, Newyork 70-40, Genf 1349-60, Milánó 300-50, Prága 209—, Wien 00987, Budapest 009, Szófia 52—, Bukarest 40-25, Amsterdam 27-60.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 123 és fél, Budapest 68, Newyork 528, Milánó 20475, Prága 1550, Wien 73 és egyne-gyed, Varsó 100, Szófia 375, Bukarest 296, Beograd 750, London 2342, Páris 2725.

Budapest. (Zárlat.) Beograd 1098—1104, dinár 1078—1099, Bukarest 438—443, Milánó 3330—3350, Newyork 76630—77030, Páris 4010—4046, Wien 10790—10850.

Az értékpapírpia.

Árak 1000 koronákban — Zárójelben a legutóbbi záró árfolyamok.)

Angol-Magyar	(445)	42
Magyar Ált. Hitel	(435)	425
Pesti Magy. Keresk.	(1070)	1040
Leszám. és Pénzv.	(615)	61
Pesti Hazai	(2950)	2880
Hermes váltóüzlet	(30)	30
Salgótarjáni	(452)	430
Rimamurányi	(121)	117
Égisz	(30)	36
Dél cukor	(480)	483

Felhívás.

A velikibecskerek háztulajdonosok felhívataknak, hogy minél számosabban jelenjenek meg folyó hó 26-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Club-kávéház éttermében a helybeli háztulajdonosok egyesülete értekezletén (elkeseredett harc a lakástörvény ellen). Szavazati joguk csak azon tagoknak van, akik ezen félvre a tagdíjakat befizették a háztulajdonosok egylete pénztárába. Minden háztulajdonos érdeke, hogy tagja legyen a háztulajdonosok egyletének, mert csak egyesült erővel bírjuk kivívni a szabad felmondást és az adóellen-gedést.

A velikibecskerek háztulajdonosok egylete igazgatósága.

Egy fiatal fűszeres-segéd

azonnali alkalmazást nyer
LÁSZLÓ és PANTOVITY fűszerkereskedésében Velikibecskerek, Zsitni trg (Buza-tér).

Fehérneművarrónők és tanuló lányok felvételnek

az „Anker” fehérnemű-üzletben Velikibecskerek Miletityeva (Temesvári) utca 29 szám.

Tiszta rózsaburgonyát és vöröshagymát

legolcsóbb árban házhoz szállít
Teszling Ferenc, krumplipiac, pincében.

Helybeli nagy gözmalom

molnár-segégeket keres.

Cím: „Béga”-hirdető Velikibecskerek, a főpostával szemben.

Telefonszám 21. Alapított 1846.

Pleitz

Fer. Pál

Veliki Beckerek, obiliceva (Zápolya) u. 2. sz.

Könyvnyomdája

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatvány-raktár. Tömöntöde. Könyvkötészet. Ruggyantabélyegzőgyártás.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beckerek.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.